

OBSAH

DEMOKRATICKÁ TRADICE*)

Rok 1989 se stal významným mezníkem v novodobých československých a českých dějinách. Stal se počátkem nadějnějšího vývoje, z něhož vzejde nová budoucnost. Nedílnou součástí této nové reality je však i minulost, a to minulost demokratické tradice. Povědomí o této minulosti poslouží jako stabilizující kotva přítomnosti.

DEMOKRATICKÁ TRADICE

5

Mimořádně důležitou součástí tohoto historického povědomí jsou dějiny první republiky. Ono dvojitě významné období, které bylo vyměřeno pro existenci samostatného československého státu. Od konce roku 1938 - s úprkovo-vyjímky let 1945 až 1948 - bylo Československo po dlouhých padesáti letech pod nadvládou Německa a potom Ruska. Pro vývoj Československa a první Československé republiky profandy význam. Jednak jako pozitivní demokratická tradice, jednak jako výstraha před totalitními proudy, které tuto demokracii podkopávaly a poté cílevědomě destruovaly.

NĚMECKÁ OKUPACE

6

Československý stát si v tomto období - přes svou novost a vojenní heterogenitu - prosadil a zajistil samostatnou existenci v Evropě. Podílel se na jejím ekonomickém vývoji, výrazně přispíval k rozvoji její kultury a vědy. Ale nejen to. Tento stát byl v tomto období demokratický režim přes všechny peripetie vývoje. Mezi demokraty a totalitními proudy, které dramaticky osciloval mezi dvěma totalitními proudy - mezi bolševismem a nacismem. K prosazení a uchování vnitřní demokratické struktury bylo zapotřebí mnoho vnitřní síly prokazující životní sílu státu - ale i kvalifikované a cílevědomé politické reprezentace. - a to nejen z hlediska Československého, ale i evropského. - a to nejen z hlediska první republiky, ale i evropského. - a to nejen z hlediska první republiky, ale i evropského.

POVÁLEČNÉ INTERMEZZO

11

RUSKÁ ÉRA

12

Československý stát si v tomto období - přes svou novost a vojenní heterogenitu - prosadil a zajistil samostatnou existenci v Evropě. Podílel se na jejím ekonomickém vývoji, výrazně přispíval k rozvoji její kultury a vědy. Ale nejen to. Tento stát byl v tomto období demokratický režim přes všechny peripetie vývoje. Mezi demokraty a totalitními proudy, které dramaticky osciloval mezi dvěma totalitními proudy - mezi bolševismem a nacismem. K prosazení a uchování vnitřní demokratické struktury bylo zapotřebí mnoho vnitřní síly prokazující životní sílu státu - ale i kvalifikované a cílevědomé politické reprezentace. - a to nejen z hlediska Československého, ale i evropského. - a to nejen z hlediska první republiky, ale i evropského.

PO SAMETOVÉ REVOLUCI

16

DODATEK

K 80. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOSLOVENSKÉHO STÁTU

29

Násilně ukončení vývoje první republiky nastalo i odborné zpracování její historie. Dějiny první republiky jsou z mnoha důvodů mimořádně přitažlivým předmětem badání. Jde o dramatické období nejen z hlediska politického, ale i ekonomického, kulturního i sociálního. Při tom jde o uzavřené období, odříznuté od předchozího i následujícího hlubokými přerывami dvou světových válek. Tím je dáno určité zakonzervování vývoje a jeho trendů. Časové omezení na nedlouhých dvacet let sunežňuje analýtické zpracování tohoto období. Příznivá situace pro historické zpracování je dána i tím, že první republika po sobě zanechala nejen bohatou literaturu, ale i rozsáhlý

*) Studie manipulace s dějinami první republiky vyšla v Českém časopise historickém ročník 9/1983 č. 3, s. 442 - 459. Její samostatné vydání bylo připravováno vzhledem k množství zkrácených verzí.